

KÉRDÉSEK
A PROSTITÚCIÓRÓL

KISZOLGÁLÓK ÉS KISZOLGÁL- TATOTTAK

AZ IDEI VÉNASSZONYOK NYARÁ-
NAK KÖZEPÉN EGY POLITIKUS
SZEXVIDEÓJÁN KUNCOGOTT A
FÉL ORSZÁG. A VIDEÓ TÉNYLEG
KOMIKUS VOLT, RAJTA BEFOLYÁSOS
KÖZÉPKORŰ FÉRFIAK – ELNÉZEST,
NEM TUDJUK ÉRZÉKLETESEBBEN
MEGFOGALMAZNI –KAMATYOL-
TAK (HUPÁKOLTAK, UNGABUN-
GÁZTAK) EGY ADRIAI YACHTON
NÉHÁNY FIATAL LÁNNYAL. AKIKNEK
EZÉRT FELTEHETŐEN PÉNZT IS FI-
ZETEK, SOKAT. A LÁNYOKAT EZEK
UTÁN KOMMENTEK EZREIBEN KUR-
VÁZTÁK, ÉS SZÉGYENÍTETTEK MEG A
NYILVÁNOSSÁGBAN.

PEDIG EZEK A LÁNYOK NEM UGYAN-
AZOK, MINT AKIKET A SZABOLCSI
TÁJON ÁTSUHANVA LÁTUNK. MI
A KÜLÖNBSÉG? MELYKÜK TETTE
ÍTÉLHETŐ EL INKÁBB MORÁLISAN?
VOLT-E BÄRMELYIKÜKNEK VALÓDI
VÄLASZTÄSA? ÉS HOL MARADNAK
A DISKURZUSBÖL A SZOLGÄLTATÄ-
SAIK HASZONÉLVEZÖI, A FÉRFIAK?
MIUTÄN KÉRDÉSEINK EGYRE CSAK
SZAPORODTAK, FELKERESTÜNK
VELÜK NÉHÄNY HAZAI SZAKÉRTÖT
ÉS KÖZÉLETI SZEREPLÖT, AKIKNEK
A VÄLASZAIT A KÖVETKEZÖKBEN
KÖZÖLJÜK.

KÉRDÉSEK A PROSTITÚCIÓRÓL

1. Van-e olyan formája a prostitúciónak, amelyik elfogadható? Egyáltalán, mit értünk prostitúció alatt? Van különbség szexmunka és prostitúció között, az amszterdami kirakatok és a puncs.hu hirdetései között?
2. Feltételezhetjük egyfajta társadalmi/gazdasági rétegzettséget a prostitúció áldozatai körében, és olyanok is vannak, akiket a legtöbben nem áldozatként látnak, hanem úgy, mint akik biznisszt, karrierlehetőséget látnak a férfiak szexuális kiszolgáltatásában. Lehet biznisként tekinteni a prostitúcióra? Milyen érvek szólhatnak az intézményesítése mellett és ellene?
3. Hogyan kellene védeni a potenciális áldozatokat? Mikortól büntethető és büntetendő a prostitúció/szexmunka és kit büntessünk?

SZIL PÉTER PSZICHOTERAPEUTA,

A STOP-FÉRFIERŐSZAK PROJEKT MUNKATÁRSA

A prostitúciónak nincs elfogadható formája. A prostitúció a férfiuralomnak, mint társadalmi rendnek azt az alapfeltevését terjeszti ki a nők testére és a szexualitására is, miszerint a férfiaknak nemük révén joguk van a környezetük, a mindenki számára adott tér és idő felett rendelkezni. Az ezen a feltevésen alapuló társadalomban férfierdek a prostitúció fennmaradása. A prostitúció mint intézmény ugyanis arról gondoskodik, hogy nőknek egy csoportját fenntartsa arra a célra, hogy ha férfiaknak kedvük támad a női testre, akkor az számukra rendelkezésre álljon. Ameddig a társadalom, a férfiak szexualitására feltartóztatathatlan, kontrollálhatatlan impulzusként tekint, amelynek teret kell engedni, addig a prostitúció fenntartását férfierdeknek kell tekintenünk. Ezen alapul a pornográfia is egyébként, és ezt mutatja az a tény is, hogy bár a férfiak többsége nem veszi igénybe a prostituáltak szolgáltatásait, mégis – legalábbis hallgatólagosan, gyakran pedig aktívan is –, hozzájárul a prostitúció fenntartásához, védelmébe veszi annak gondolatát.

A szexmunka jogosnak tünteti fel a prostitúciót, amit valójában nem a kínálat, hanem a kereslet hoz létre és tart fenn, annak bármelyik formájában. De munkának tekinthető-e olyan tevékenység, ahol munkaköri leírás az, ami minden más területen munkahelyi szexuális zaklatásnak, illetve erőszaknak minősülne?

2. A társadalmi/gazdasági rétegződés adott, mivel a prostitúciót kiszolgáló emberkereskedelem a szegénység által legjobban sújtott rétegekből biztosítja a kínálat folyamatos utánpótlását. A prostitúció ugyanakkor már egy működő intézmény, amiről beszélhetünk az az, hogy legalizálva legyen-e vagy sem. Én azon az állásponton vagyok, hogy ne legyen,

ugyanis a prostitúció, mint biznissz, amely női testekkel kereskedik, nem egyeztethető össze az emberi jogokon alapuló társadalom gondolatával.

3. A Svédországban megszületett és több más ország után legutóbb Franciaországban bevezetett törvénykezési modell dekriminalizálja a prostitúcióba kényszerült személyeket és kizárólag a prostitúció valódi főszereplőit, a szexet vásárolni akaró férfiakat bünteti, és ehhez rendel a prostitúcióba kényszerült személyek kilépését, illetve más megélhetési formákat biztosító anyagi és társadalmi eszközöket.

PARÁSZKA BORÓKA ŪSÁGÍRŐ (Marosvásárhely)

Mivel minderről nemzetközi jogelvek és jogintézmények rendelkeznek, ezért a kérdés az, be akarjuk-e tartani az érvényes nemzetközi egyezményeket, jogszabályokat, vagy sem? Én a jogtisztelet és a jogkövetés pártján vagyok. Éppen ezért: a prostitúció semmilyen formája nem jogszerű. Abban a pillanatban, amint az emberi test – vagy annak digitális képe – válik üzlet tárgyává, csereáruvá anyagi haszonnért, társadalmi előnyért, biztonságért, élelmiszerért vagy bármi másért, az jogszerűtlen. Értem a prostitúció áldozatainak igényét a jogbiztonság iránt, és hogy emiatt alakult ki a szexmunka fogalma. Egészen biztosan növelni lehetne a biztonságot, a szociális védelmet, ha ez az intézményesített forma – a szexmunka – kizorítaná az illegális prostitúció különböző formáit. De egyrészt ez nem fog megtörténni, az illegális prostitúció – ha csak drasztikusan fel nem lépnek ellene – mindig utat tör magának. Másrészt: a prostitúció okozta károkat, az emberi méltósághoz és integritáshoz való jog sérelmét alapvetően nem fogja orvosolni a „szexmunka” legalizálása sem. Mindez, akár illegális prostitúcióról, akár szexmunkáról beszélünk, sérül. Nyilván van különbség az

amszterdami kirakatok és a puncs.hu között: más társadalmi réteget céloznak, más módon válik kiszolgáltatottá az áldozat. De kiszolgáltatottá válik. A puncs.hu ráadásul ezt leplezi is: úgy egyszerűsödnek le az emberi kapcsolatok az anyagi és társadalmi haszon cseréjévé, hogy mindezt „boldogságnak” és „eleganciának” nevezik.

2. Nem lehet „biznisként” tekinteni a prostitúcióra, mert akkor elfogadnánk az emberi test áru-jellegét, csereértékét és ez hosszútávon kihat nem csak az önkéntes-, valamint a kényszerprostitúció áldozataira, de bárkire, akinek a testi integritását az emberi alapjogok védik.

3. Felvilágosítás, szociális biztonság, védőháló, kríziskezelés, oktatás, esélyegyenlőség. Sokszor használt, alig értett fogalmak. Ezekre lenne szükség, így együtt.

PAPP RÉKA KINGA ŪSÁGÍRŐ, AZ AKI KURVÁNAK ÁLL –SEXMUNKA-SZTORIK CÍMŰ KÖNYV SZERZŐJE

Technikai megkülönböztetés létezik prostitúció és szexmunka között. Nyilván van átfedés, de ezt az érdekvédők és a jogalkotók azért használják így, hogy megvédjék az érintetteket a stigmáktól és a jogfosztástól. Prostitúció az, amikor konkrét személy kényszerít konkrét személyt szexre, a szexmunka pedig ami ezen túl van - a szex áruba bocsátása. Azok, akik ebből élnek, az önrendelkezést próbálják a saját térfelükön tartani. Nem hatósági fellépést szeretnének, hanem azt, hogy a meglévő jogaik érvényesülhessenek, hogy az önrendelkezés és a bevétel a kezükben maradjon, ne mások gazdagodjanak meg az ő szolgáltatásaikból.

Ami pedig az impozáns megkülönböztetést illeti a puncs.hu-n magukat hirdető és a kőbányai úton álló lányok között – ne áltassuk magunkat. A személyi átfedés is jelentős, a puncs.hu csak magasztosabbnak tűnik, de az is szexmunka. Azért tesz úgy a puncs.hu, mintha nem lenne az, ami, hogy a jelenleg Magyarországon hatályban lévő törvényi előírások ne legyenek érvényesek rá és kevesebb felelősség háruljon rá abból, ami a platformján történik.

2. Erős társadalmi rétegzettsége van a piaci szexnek, ahogyan a szolgáltatóipar minden egyéb – formális és informális – részének. Szociális tényezők határozzák meg azt, hogy ki hogyan kerül a szexpiacra, milyen áron és milyen körülmények között, mekkora önrendelkezéssel dolgozhat. A piac belső kulturális szabályszerűségei nagyon erősen megkülönböztetik azokat, akik bizonyos társadalmi kódoknak nem felelnek meg. Például, ki az, aki az út mellett ajánlkozik fel, kinek van megdizájnolt honlapja és ki járhat luxusszállodába. Ez a rétegzettség abban is megnyilvánul, hogyan bánnak az illetővel a hatóság vagy az egészségügy szereplői, ha találkoznak vele és kiderül, hogy mivel foglalkozik.

Jóval alacsonyabb az aránya azoknak, akik előtt több karri-

erlehetőség áll, mégis ezt választják –szexmunkás jellemzően azért lesz valaki, mert más területen diszkriminálják őt, mert máshol nem kap munkát, vagy mert másból nem tud megélni. Nagyítóval kell keresni azokat, akik nem szorultak rá, mégis ezt az utat választották.

A szabályozást mindig a leggyengébb láncszemre kellene alapozni és ez az esetünkben mindig a szolgáltató, vagyis az, aki a szexet árulja. Tehát nem a középosztálybeli erkölcs a mérvadó, sem az, hogy akadémikusok vagy segélyvonalak túloldalán működő aktivisták erkölcsi érzeke mit diktál, hanem annak a szempontja, aki árul, mert ő a legsérülékenyebb.

3. Minél szigorúbb a szabályozás, az érintettek annál nagyobb eséllyel fognak áldozatul esni az emberkereskedelemnek és az anyagi kizsákmányolásnak is és minél nagyobb az önrendelkezés, annál hatékonyabban tudnak védekezni az ilyen esetekkel szemben és annál jobban tudnak segítséget kérni.

A legtöbbet mégis az segítene, ha – akármilyen nehéz is – a pénzért árult szexuális szolgáltatás stigmáját meg lehetne szüntetni.

SŪVEGES GERGŐ ŪSÁGÍRŐ, NÉGYGYERMEKES APA

Nem vagyok hajlandó a prostitúcióra szolgáltatásként tekinteni. Szolgáltatás a vendéglátás, a fodrász vagy a coaching, de az emberi szexualitás két ember nagyon személyes, érzelmeken alapuló, elköteleződésen és döntésen nyugvó szeretetkifejezése. Nem szolgáltatás, még a párkapcsolaton, házasságon belül sem, hát még azon kívül. Nem üzlet. Nem adok-veszek viszony. Nem követelhető, nem elvárható, nem jogos járandóság és nem olyasmi, amit megérdeklek.

Abba sem vagyok hajlandó belenyugodni, hogy a szexuális vágyat az éhséghez és a szomjúsághoz hasonló, feltétlenül kielégíteni való igénynek tekintjük. Az egymásnak adott szex ajándék. Olyan megnyílás a másik ember előtt, amely kizár minden számítást és sanda szándékot.

Mondhatja persze bárki, hogy ez milyen naiv és szép elképzelés, a valósághoz azonban semmi köze. Szerintem pedig ez a valóság. Erre vagyunk meghívva, és ilyen módon van esélyünk megtapasztalni a szexualitás valódi ajándék-mivoltát. Innentől kezdve töprenghetünk azon, hogy melyik szexmunka elfogadhatóbb a másikkal, de valójában a helyzet az, hogy egyik rosszabb, mint a másik. És a másik is rossz.

Akik ebben az "iparágban" tevékenykednek, áldozatok. Akkor is, ha senki nem kényszeríti őket. Tárggyá válnak, óhatatlanul. Vagy mások kényszerítik tárgygyá válni őket, vagy saját magukat alacsonyítják le. Ezeknek az embereknek az emberi méltóságát vissza kell adni. Azokat a hálózatokat pedig, amelyek kiszolgáltatottá teszik őket, fel kell számolni.

RÉZ ANNA FILOZÓFUS, AZ ÜVEGPLAFON BLOG

ALAPÍTÓJA

Az, ha egy nő – mert a prostituált szinte mindig nő – kizárólag azért lép valakivel szexuális kapcsolatba, mert ezért anyagi ellenszolgáltatást kap, az erkölcsileg mindenképpen rossz. Rossz egyfelől azért, mert megengedhetetlen szándék vezet: valaki más testét használni, egy nagyon védtelen és normál esetben intim helyzet részesévé tenni, úgy, hogy arra ő nem vágyik, mindezt a saját szexuális kielégülésünk vagy a saját hatalmunk érzetének fenntartása érdekében semmiképp nem lehet elfogadható. Rossz azért is, mert minél elfogadottabb egy társadalomban a szex áruba bocsátása, annál kevésbé tudja a szex betölteni azt a végtelenül fontos és gyönyörteli funkciót, a mély kapcsolódásnak azt az egyedülálló lehetőségét, ami miatt a szexet értékes dolognak tartjuk – egyszerűen azért, mert többé már nem így fogunk gondolni rá. A szándék szempontjából a punci.hu és a prostitúció más formái között semmi különbség nincs; ami pedig a prostitúció normalizálását illeti, ott akár még nagyobb károkat is okozhat, mint az eddig ismert prostitúciós formák.

2. Pontosan tudjuk, hogy a társadalmilag legkiszolgáltatottabb rétegek – Magyarországon jellemzően a mélyszegénységben erősen érintett vidéki régiók, illetve az állami gondozásban felnőtt tinédzserlányok – a legkitettebbek annak, hogy prostituálttá váljanak. Ráadásul a prostitúcióipar immár globalizált: jellemzően kelet-európai és távol-keleti nők szolgálják ki jellemzően nyugat-európai és észak-amerikai férfiak „igényeit”. És hogy lehet-e erre businessként tekinteni? Már hogyan lehetne: ez a világ egyik legjövődélőbb iparága – csak épp nem a prostituáltaknak hoz profitot, hanem a futtatóiknak és az emberkereskedőknek.

3. Amikor először Svédországban bevezették azt, hogy nem a prostituáltakat büntetik, hanem a futtatóikat és klienseiket, akkor jogi eszközökkel fejezték ki, hogy a „keresletet”, illetve a prostitúció szervezőit és haszonélvezőit tartják felelősnek azért a kizsákmányolásért és erőszakért, amely a prostituáltakat tömegesen éri. Szerintem ennek kimondása rendkívül fontos, de önmagában nem számolja fel a prostitúciót, hiszen az szorosan összefügg mind az elképesztő vagyoni egyenlőtlenségekkel, mind a férfiak és nők közötti társadalmi egyenlőtlenséggel. A megfelelő jogi szabályozás tehát szükséges, de semmiképp nem elégséges feltétele annak, hogy megakadályozzuk a nők kárára elkövetett tömeges embertelenséget.

A PROSTITÚCIÓ SZOROSAN összefügg A FÉRFIAK ÉS NŐK KÖZÖTTI társadalmi EGYENLŐTLENSÉGÉVEL

MINÉL HÁTRÁNYOSABB helyzetből INDUL VALAKI, ANNÁL TÖBB KIZSÁKMÁNYOLÁST szenved EL

KATONA NOÉMI SZOCIOLÓGUS

Aszexualitás áruba bocsátásának egyik formáját sem támogatom, mert mind annak a folyamatnak a része, melyben a kapitalista logika átszövi az élet minden területét és ennek következtében áruvá válik a szexualitás is, ami tovább erősíti a nemek közötti és más társadalmi egyenlőtlenségeket.

A prostitúció és a szexipar határai nem élesen meghúzhatóak, erre jó példa a punci.hu, ami bár randioldalként hirdeti magát, egyértelműen szexuális viszonyt hirdet anyagi javak ellenében. De a szórakoztatóipar szexiparral való összemosódása is ezeknek a határoknak az eltűnését mutatja.

A prostitúció nagy mértékű elterjedésének, normalizálásának számos káros hatása van, de hatalmas különbségek vannak az utcai prostitúció vagy a luxus escort között. Jellemzően minél hátrányosabb helyzetből indul valaki, annál több kizsákmányolást és erőszakot szenved el.

2. Bár eltérő társadalmi háttérű emberek, főleg nők vesznek részt prostitúcióban, a legnagyobb arányban a rossz gazdasági helyzetű csoportok tagjai válnak áldozattá. A prostitúció azok számára jelenthet anyagi előnyöket, „bizniszt”, akiknek van lehetősége megtartani ezt a profitot és nincsenek stricik által közvetlen kényszerítve és kizsákmányolva. Ez szintén a magasabb társadalmi háttérűekre jellemzőbb, és az anyagi haszonszerzés még nem mond el semmit a prostitúció pszichés és fizikai következményeiről. A prostitúció intézményesítése pedig mindenkire hat és elősegíti a kiszolgáltatott nők és fiatalok prostitúcióra való kényszerítését és kizsákmányolását.

3. A prostitúció szorosan összefügg a szegénységgel, marginalizációval, a nemek közötti egyenlőtlenséggel és a szex vásárlására való igénnyel. A prostitúció megelőzése és az áldozatsegítés érdekében fontos a szociális ellátórendszer kiépítése, hátrányos helyzetű nők támogatása, a gyermekvédelem megerősítése, a társadalmi, gazdasági egyenlőtlenségek felszámolása, vagy legalábbis mérséklése. A prostitúciót végzők tehát nem büntetendők, hanem támogatandók, a prostitúcióból hasznot húzó stricik, közvetítők, emberkereskedők ellen viszont mindenképp fel kell lépnie az államnak. A szexuális szolgáltatást vásárlók esetében elsősorban nem a szankcionálásra, hanem a szexuális nevelésre helyeznénk a hangsúlyt.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: LABORCZI DÓRA

